

**'N GEÏNTEGREERDE GESINSTERAPEUTIESE
WERKWYSE MET
HERSAAMGESTELDE GESINNE**

deur

Tania Kapp

Voorgelê luidens die vereistes
vir die graad

MAGISTER EDUCATIONIS

in die vak

OPVOEDKUNDIGE SIELKUNDE

aan die

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA

PROMOTOR: PROF L J JACOBS

April 2002

Ek verklaar hiermee dat:

**'N GEÏNTEGREERDE GESINSTERAPEUTIESE WERKWYSE MET
HERSAAMGESTELDE GESINNE** my eie werk is en dat ek alle
bronne wat ek gebruik of aangehaal het deur middel van volledige
verwysings aangedui en erken het.

T. Kapp

DANKBETUIGING

Besondere waardering en opregte dank word hiermee betuig aan die volgende persone sonder wie se hulp die studie nie moontlik sou gewees het nie:

- My gesin, wat elkeen op hul eie unieke manier my ondersteun het; veral vir my ma vir haar wonderlike bystand en bereidwilligheid om te help, my sussie vir haar betrokkenheid en my pa vir sy stille teenwoordigheid en deurlopende geloof in my.
- 'n Spesiale woord van dank aan Elani, wat my ongelooflik ondersteun, bygestaan en gemotiveer het en wat altyd bereid was om te luister en te help.
- Die egpaar wat hul vrye tyd opgeoffer het sodat ek met hulle kon werk. Hul samewerking en bereidwilligheid word opreg waardeer.
- Ingrid vir haar professionele en puik taalversorging

en

- Dank aan Prof L.J Jacobs, my studieleier, vir sy onuitputbare geduld, deurlopende beskikbaarheid, flinke terugbesorging van my werk en positiewe leiding. Dit word opreg waardeer.

SOLI DEO GLORIA

'N GEÏNTEGREERDE GESINSTERAPEUTIESE WERKWYSE MET HERSAAMGESTELDE GESINNE

deur

Tania Kapp

Graad: Magister Educationis

Departement: Opvoedkundige Sielkunde

Promotor: Prof L.J. Jacobs

OPSOMMING

Die studie spreek die multiproblematiek van die hersaamgestelde gesin aan deur gebruik te maak van 'n geïntegreerde gesinsterapeutiese model. Die hersaamgestelde gesin is 'n vinnig groeiende gesinsvorm in die huidige samelewing. Dié gesin se unieke problematiek, byvoorbeeld lewensiklus-diskrepancies en lojaliteitskonflikte, ontstaan wanneer hulle saam begin funksioneer.

Die problematiese grondslag waarop die hersaamgestelde gesinsisteem berus en die unieke samestelling daarvan verg 'n spesifieke terapeutiese werkwyse wat die kompleksiteit van dié gesinsvorm in ag neem. Die navorser gebruik die geïntegreerde gesinsterapeutiese model van David.C Olsen. Die model is uit ses erkende metodes uit die veld van gesinsterapie saamgestel, naamlik: probleemoplossings-, interaksionele-, strukturele-, kognitiewe-, multigeneratiewe en objekrelasiemetodes.

AN INTEGRATIVE FAMILY THERAPY METHOD WITH STEPFAMILIES

by

Tania Kapp

Degree: Magister Educationis

Department: Educational Psychology

Promoter: Prof L.J. Jacobs

Summary

This study addresses the multiple problems a stepfamily may encounter by using a integrative family therapy model. The stepfamily is a rapid growing family structure in modern society. The stepfamilies' unique problems, for instance, life-cycle discrepancies and loyalty conflicts, begin when they start functioning together as a family.

The problematic foundation of a stepfamily and its unique composition, require a specific therapeutic method that will take the complexities of these families into account. The researcher will use the integrative family therapy model of David.C Olsen. This model is constructed out of six accredited methods in the field of family therapy: problem solving-, interactional-, structural-, cognitive-, multigenerational- and object-relation methods.

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK 1

ORIËNTERENDE INLEIDING: BEWUSWORDING EN ONTLEDING VAN DIE PROBLEEM, PROBLEEMSTELLING EN DOEL VAN DIE ONDERSOEK

1.1	Inleiding.....	1
1.2	Bewuswording van die probleem.....	2
1.2.1	Ten opsigte van die hersaamgestelde gesin.....	2
1.2.2	Ten opsigte van gesinsterapie.....	5
1.3	Ontleding van die probleem.....	6
1.3.1	Ontleding van die gesinsterapeutiese probleem.....	6
1.3.1.1	Tendense in die gesinsterapeutiese literatuur met betrekking tot die hersaamgestelde gesin.....	10
1.3.1.1.1	Selfhelpaksie.....	10
1.3.1.1.2	Modelle vir benaderings tot die hersaamgestelde gesin.....	10
1.3.2	Ontleding van die hersaamgesteldegesinsprobleem.....	16
1.4	Probleemstelling van die huidige ondersoek.....	20
1.5	Begripsverklaring.....	21
1.5.1	Hersaamgestelde gesin.....	21
1.5.2	Gesinsterapie.....	22
1.5.3	Kerngesin.....	22
1.5.4	Stiefouer.....	23
1.5.5	Transaksie.....	23

1.5.6	Interaksie.....	23
1.5.7	Model.....	23
1.5.8	Geïntegreerde gesinsterapie.....	24
1.5.9	Psigo-opvoeding.....	24
1.6	Program van ondersoek.....	24
1.7	Slot.....	25

HOOFSTUK 2

DIE HERSAAMGESTELDE GESIN

2.1	Inleiding.....	26
2.2	Oorsake vir die ontstaan van die hersaamgestelde gesin.....	26
2.2.1	Hertrou na die ontbinding van die huwelik as gevolg van die dood.....	27
2.2.2	Hertrou na die ontbinding van die huwelik deur middel van 'n egskeiding.....	28
2.3	Mites ten opsigte van die hersaamgestelde gesin.....	30
2.3.1	Kitsliefde.....	30
2.3.2	Kitsklaar kerngesin.....	31
2.3.3	Aspoestertjie-mite (Cinderella myth).....	31
2.4	Tipologieë van die hersaamgestelde gesin.....	31
2.5	Eienskappe van 'n hersaamgestelde gesin.....	34
2.6	Die eienskappe van die hersaamgestelde gesinstruktuur.....	35
2.7	Faseverloop.....	36
2.7.1	Die vroeë fase.....	37

2.7.2	Die middelfase.....	38
2.7.3	Die latere fase.....	38
2.8	Problematiek van die hersaamgestelde gesin.....	39
2.8.1	Verandering en verlies.....	39
2.8.2	Onrealistiese mites.....	39
2.8.3	Groepvorming binne die hersaamgestelde gesin.....	40
2.8.4	Lewensiklusdiskrepansies.....	42
2.8.5	Lojaliteitskonflik.....	42
2.8.6	Grense.....	43
2.8.7	Dissipline.....	44
2.8.8	Finansies.....	45
2.8.9	Gesinsrolle.....	47
2.8.10	Nabyheid/afstand.....	48
2.9	Die kind in 'n hersaamgestelde gesin.....	49
2.9.1	Effek van die verlies van 'n ouer op 'n kind.....	49
2.9.1.1	Die hantering van verlies deur die dood.....	50
2.9.1.2	Die hantering van verlies deur 'n egskeiding.....	51
2.9.2	Probleemareas vir kinders van verskillende ouderdomme.....	53
2.9.3	Rol en plek van die kind in die hersaamgestelde gesin.....	56
2.9.4	Lidmaatskap van twee huishoudings.....	56
2.9.5	Die nie-inwonende teenoor inwonende kinders.....	57
2.9.6	Die selfbeeld van die stiefkind.....	58
2.9.7	Algemene knelpunte vir kinders.....	59

2.10	Ouerskap in 'n hersaamgestelde gesin.....	60
2.11.1	Die rol van die stiefouer.....	61
2.11.1.1	Die rol van die stiefvader.....	61
2.11.1.2	Die rol van die stiefmoeder.....	62
2.12	Persone buite die hersaamgestelde gesin wat 'n rol speel.....	64
2.13	Die krag van 'n hersaamgestelde gesin.....	65
2.14	Ontwikkelingstake van die hersaamgestelde gesinsisteem.....	67
2.15	Kenmerke van 'n suksesvolle hersaamgestelde gesin.....	68
2.16	Die hersaamgestelde gesin en 'n geïntegreerde model.....	70
2.17	Slot.....	71

HOOFTUK 3

DIE GEÏNTEGREERDE GESINSTERAPEUTIESE MODEL

3.1	Inleiding.....	72
3.2	Die geïntegreerde gesinsterapeutiese model van David.C Olsen.....	75
3.3	Metodes wat Olsen gebruik vir die samestelling van sy geïntegreerde gesinsterapeutiese model.....	78
3.3.1	Probleemoplossingsmetode.....	78
3.3.1.1	Teoretiese konstrukte.....	79
3.3.1.2	Terapeutiese strategieë.....	80
3.3.1.3	Tegnieke.....	80
3.3.1.4	Kritiese beskouing.....	82
3.3.2	Interaksionele metode.....	82

3.3.2.1	Teoretiese konstrunkte.....	83
3.3.2.2	Terapeutiese strategieë.....	86
3.3.2.3	Tegnieke.....	88
3.3.2.4	Kritiese beskouing.....	89
3.3.3	Strukturele metode.....	90
3.3.3.1	Teoretiese konstrunkte.....	90
3.3.3.2	Terapeutiese strategieë.....	94
3.3.3.3	Tegnieke.....	95
3.3.3.4	Kritiese beskouing.....	98
3.3.4	Kognitiewe metode.....	98
3.3.5	Multigeneratiewe metode.....	100
3.3.5.1	Teoretiese konstrunkte.....	101
3.3.5.2	Terapeutiese strategieë.....	106
3.3.5.3	Tegnieke.....	107
3.3.5.4	Kritiese beskouing.....	108
3.3.6	Objekrelasiemetode.....	109
3.3.6.1	Teoretiese konstrunkte.....	109
3.3.6.2	Terapeutiese strategieë.....	111
3.3.6.3	Tegnieke.....	112
3.3.6.4	Kritiese beskouing.....	113
3.4	'n Geïntegreerde gesinsterapeutiese model.....	113
3.5	Slot.....	114

HOOFSTUK 4

VOORSTELLING VAN DIE GEÏNTEGREERDE GESINSTERAPEUTIESE MODEL

4.1	Inleiding.....	115
4.2	Doelwit.....	115
4.3	Metode van ondersoek.....	116
4.3.1	Literatuurstudie.....	116
4.3.2	Kwalitatiewe navorsing.....	116
4.4	Struktuur.....	117
4.4.1	Die geïntegreerde assesseringsmodel.....	117
4.4.2	Die geïntegreerde behandelingsmodel.....	123
4.5	Proefpersone.....	133
4.6	Hipoteses.....	133
4.7	Slot.....	135

HOOFSTUK 5

NAVORSINGSRESULTATE

5.1	Biografiese gegewens.....	136
5.2	Sessie 1.....	136
5.2.1	Uitkomste.....	136
5.2.2	Bespreking.....	138
5.3	Sessie 2.....	138
5.3.1	Uitkomste.....	139

5.3.2	Bespreking.....	141
5.4	Sessie 3.....	143
5.4.1	Uitkomste.....	143
5.4.2	Bespreking.....	145
5.5	Sessie 4.....	146
5.5.1	Uitkomste.....	146
5.5.2	Bespreking.....	150
5.6	Sessie 5.....	150
5.6.1	Uitkomste.....	150
5.6.2	Bespreking.....	153
5.7	Sessie 6.....	154
5.7.1	Uitkomste.....	154
5.7.2	Bespreking.....	156
5.8	Individueel ontwikkelende kwessies.....	156
5.9	Slot.....	157

HOOFSTUK 6

SAMEVATTING, GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

6.1	Inleiding.....	158
6.2	Doelwit.....	158
6.3	Bevindings uit die literatuurstudie.....	158
6.3.1	Literatuurbevindings rakende die hersaamgestelde gesin.....	159
6.3.2	Literatuurbevindings rakende 'n geïntegreerde gesinsterapeutiese	

	model.....	162
6.4	Bevindings uit die navorsing.....	164
6.5	Tekortkominge van die studie.....	167
6.6	Aanbevelings.....	170
6.6.1	Aanbevelings ten opsigte van die hersaamgestelde gesin.....	170
6.6.2	Aanbevelings ten opsigte van geïntegreerde gesinsterapie.....	171
6.7	Slot.....	172

Bronnelys

LYS VAN DIAGRAMME

Diagram 1: Kerngesin.....	17
Diagram 2: Hertrou van Huweliksmaat B.....	18
Diagram 3: Hertrou van Huweliksmaat A en B.....	19
Diagram 4: Die geïntegreerde gesinsterapeutiese model van David.C Olsen....	77
Diagram 5: Aangepaste geïntegreerde gesinsterapeutiese model.....	167

BYLAES

Bylaag 1: Stappe tot probleemoplossing	
Bylaag 2: Alternatiewe vir probleemoplossing	
Bylaag 3: Kommunikasie	
Bylaag 4: Die verloop van kognitiewe geloofsisteme	
Bylaag 5: Genogram	
Bylaag 6: Vlak van differensiasie	

Sleutelwoorde

Hersaamgesteldegesin

Stepfamily

Kerngesin

Nuclear family

Gesinsterapie

Family therapy

Geïntegreerde gesinsterapie

Integrative family therapy

Model

Model

Probleemoplossingsmetode

Problem-solving method

Strukturele metode

Structural method

Interaksionele metode

Interactional method

Kognitiewe metode

Cognitive method

Multigeneratiewe metode

Multigenerational method

Objekrelasiemetode

Object-relation method